

Informacinis skelbimas

VALSTYBINĒS KAINŪ IR ENERGETIKOS KONTROLĒS KOMISIJA

2009-09-16

Kuris centralizoto karšto vandens tiekimo būdas pigiausias?

Dar vasaros pradžioje šilumos tiekimo ģmonĒms pradĒjus raginti gyventojus pasirinkti apsirrūpinimo karšto vandeniu būdā, kilo diskusijas, kokiū naujoviū reikia tikĒtis ir kaip žinoti, kuris iš siūlomū būdū yra pigiausias ir naudingiausias gyventojui. Ir kodĒl būtent dabar kažkas keičiasi?

Iki šiol kai kuriuose miestuose egzistavusi tvarka, kai daugiabučio namo gyventojai karštam vandeniui ruošti pirkdavo geriamąjį vandenį, jį pašildydavo nusipirkta iš šilumos tiekĒjo šiluma, mokĒdavo už šilumokaicio priežiūrā bei remontā, buvo itin nepalanki sāžiningai deklaravusiam ir mokĒjusiam už sunaudotā vandenį gyventojui. Kadangi nebuvo atsakingū už karšto vandens tiekimā, niekam nerūpĒjo „gudraujančių“ vartotojū paieška, karšto vandens skaitikliū tikrinimas ir t.t., todĒl vasarā dĒl skaitikliū gedimo ir nesāžiningū kaimynū suvartoto, bet nedeclaruoto vandens, tekdavo labai daug mokĒti už „gyvatukā“, o žiemā dĒl „pradingusių“ kubū papildomai mokĒti už šildymā.

Niekam nerūpĒjo „gudraujančių“ vartotojū paieška, karšto vandens skaitikliū tikrinimas.

Norint išsprĒsti šią įsisenĒjusią problemā, kai ne šildymo sezono metu vartotojai už karšto vandens cirkuliacijā (vadinamā „gyvatukā“) bei kubinį metrā karšto vandens gaudavo nerimā keliančias saskaitas, buvo pakeistas Šilumos ūkio įstatymas bei Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklĒs, kur šilumos tiekĒjas nuo 2010 m. sausio 1 d. ĩpareigojamas prisiimti atsakomybĒ už karšto vandens tiekimā, jei vartotojai nepasirinks kitaip.

Du apsirrūpinimo centralizuotai tiekiamu karštu vandeniū būdai: iš šilumos tiekĒjo, arba šilumā ir vandenį perkant atskirai.

TodĒl gyventojai turi dvi galimybes: 1) pasirinkti, kad karštā vandenį už nustatytā kainā tiekĒ šilumos tiekĒjas (ar kita ĩmonĒ), kuris privalĒs ĩrengti, keisti, prižiūrĒti karšto vandens apskaitos prietaisus, užtikrinti vartotojams tiekiamo karšto vandens kokybĒ, tiekimo nepertraukiamumā, teikti paslaugas mažiausiomis sānaudomis ir kt. arba 2) visas paslaugas pirkti atskirai – geriamąjį vandenį iš vandens tiekĒjo, šilumā jam pašildyti – iš šilumos tiekĒjo, samdyti santchnikā skaitikliams ĩrengti, mokĒti už jų priežiūrā, pasidalinti suvartotā šilumos energijā karštam vandeniui ruošti.

Valdytojas ar administratorius sušaukia namo gyventojū susirinkimā ir balsū dauguma priimamas sprendimas dĒl apsirrūpinimo karštu vandeniū būdo.

Kokie šiū dviejū apsirrūpinimo karštu vandeniū būdū plusai ir minusai?

Pirmasis būdas

Šilumos tiekĒjas yra ir karšto vandens tiekĒjas: taiko patvirtintā karšto vandens kubinio metro kainā, nustatytā skaitiklio priežiūros mokesĒj, tikrina skaitikliū rodmenis, prižiūri, kad visi gyventojai declaruotū

suvirtotą vandenį, paskirsto suvirtotą šilumą karštam vandeniui ruošti, voniai pašildyti bei karšto vandens temperatūrai palaikyti.

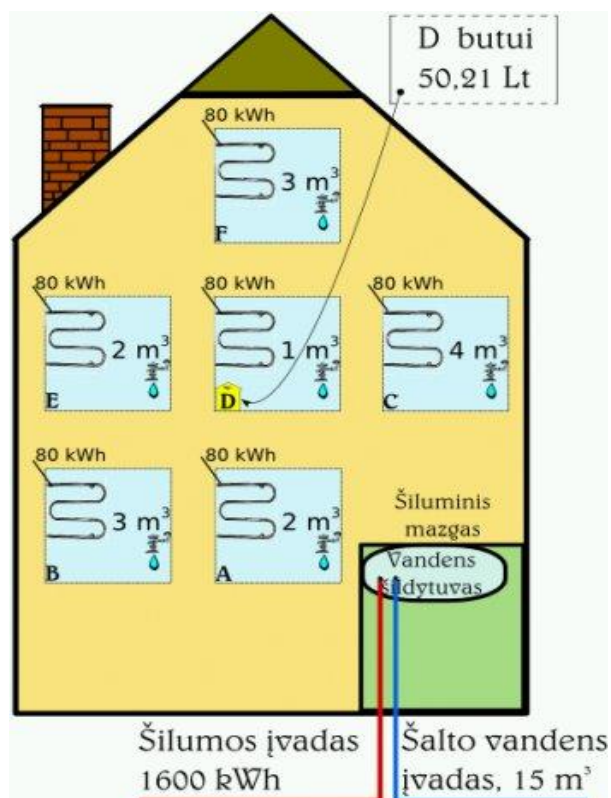
Pateikiame pavyzdį, kokią sąskaitą gautų vieno didmiesčio gyventojai už karštą vandenį, vonios šildymą bei temperatūros palaikymą, jei jie karšto vandens tiekėju pasirinktų šilumos tiekėją.

1 pavyzdys.

Vieno kub. m karšto vandens kaina šiame mieste yra 15,02 Lt be PVM, skaitiklio priežiūros mokestis – 4 litai be PVM, vienos kilovatvalandės šilumos energijos kaina - 19,11 ct/kWh be PVM. Visi butai ir voniose esantys „gyvatukai“ yra vienodo dydžio.

Visais nagrinėjamaiais atvejais pateiksime sąskaitą namo butui D.

D butas sunaudojo 1 kubinį metrą karšto vandens, tad už vandenį mokėti reikia 15,02 Lt be PVM ($1 \times 15,02 = 15,02$). Sakykim, kad šio namo „gyvatukas“ pagal savo technines charakteristikas gali išspinduliuoti 80 kWh per mėnesį. Žinant kilovatvalandės kainą, gaunam, kad už vonios šildymą reikės mokėti 15,29 Lt be PVM ($80 \times 0,1911 = 15,29$ Lt). Lieka suskaičiuoti, kiek teks mokėti už šilumą karšto vandens temperatūrai palaikyti. Visas namas karštam vandeniui ruošti ir cirkuliacijai bei vonios šildymui sunaudojo 1600 kilovatvalandžių šilumos energijos. Žinome, kad vienam kub. m karšto vandens paruošti yra nustatyta norma - 51 kWh, o „gyvatukui“ – 80 kWh. Visi gyventojai kartu sunaudojo 15 kubinių metrų karšto vandens, t. y. šiam kiekiui vandens paruošti buvo sunaudotos 765 kWh (15×51). Kadangi name yra 6 butai, tai jų „gyvatukai“ bendrai išspinduliuo 480 kWh ($6 \times 80 = 480$). Vadinasi, karšto vandens temperatūrai palaikyti lieka padalinti 355 kWh ($1600 - 765 - 480 = 355$). Kiekvienam butui teks po 59,17 kWh, o tai yra 11,31 Lt ($59,17 \times 0,1911 = 11,31$ Lt).

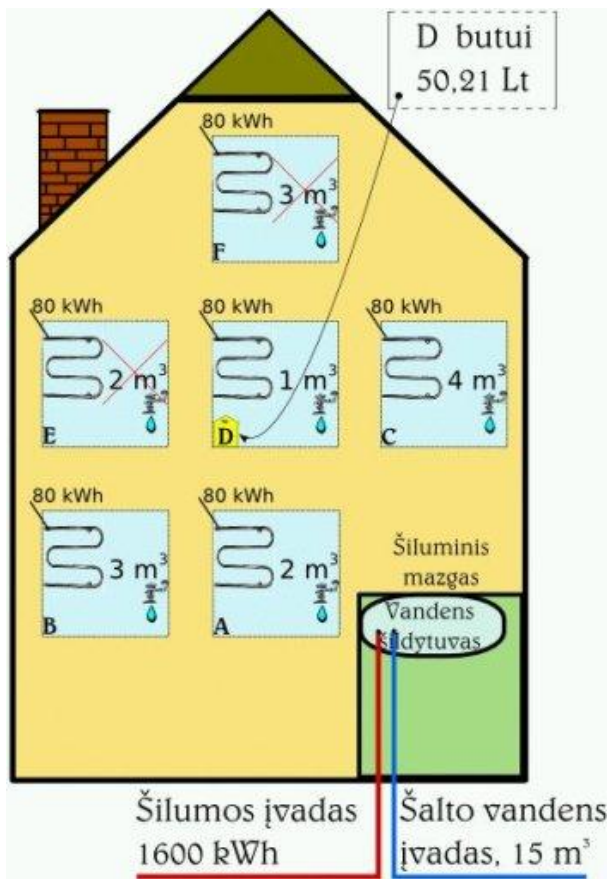


1 paveikslėlis

Sąskaita buto D savininkui (vasaros metu).

Sąskaita	Kiekis/kaina be PVM	Suma Lt su PVM
Karštas vanduo	$1 \times 15,02$ Lt	16,37
„Gyvatukas“ Šiluma vonios šildymui	$80 \times 0,1911$	16,67
Šiluma karšto vandens temperatūrai palaikyti	$59,17 \times 0,1911$	12,33
Atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų aptarnavimo mokestis		4,84
	š viso	50,21 Lt

Pastaba: nuo rugsėjo 1 d. už karštą vandenį ir šilumą taikomas 9 proc. PVM tarifas, o už skaitiklių aptarnavimą – 21 proc. PVM tarifas.



2 paveikslėlis

deklaruotus skaitiklių rodmenis, o pagal įvado skaitiklio rodmenis. Šalto vandens skaitiklis prieš vandens šildytuvą rodo, kad name sunaudota 15 kub. m karšto vandens, gyventojai deklaruavo tik 10 kubinių metrų, vadinasi 5 „pradingusių“ karšto vandens kubinius metrus turi rasti karšto vandens tiekėjas, kitaip jis patirs nuostolį. Atėmus iš viso suvartotojo šilumos kiekio šilumą, skirtą vonios šildymui, bei 15 kub. m vandens paruošti, lieka karšto vandens temperatūros palaikymui pasidalinti tas pačias 355 kWh. Todėl sąskaitos dydis nesikeis.

Apibendrinant galima pasakyti, kad karšto vandens tiekėju pasirinkus šilumos tiekėją, jis tampa suinteresuotas, jog gyventojai sąžiningai deklaruotų suvartotą vandens kiekį ir jų skaitikliai būtų techniškai tvarkingi. O esant neatitikimui tarp įvadinio ir butų skaitiklių rodmenų, karšto vandens tiekėjas tikrins skaitiklių rodmenis ir ras, kas nedeklaruoja suvartoto karšto vandens ar kuriame bute yra sugedęs skaitiklis, nes kitaip patirs nuostolį.

Sakykim, kad gyventojai suabejojo karšto vandens tiekėjo veikla ir nusprendė rinktis kitą apsirūpinimo karštu vandeniu būdą.

Antrasis būdas

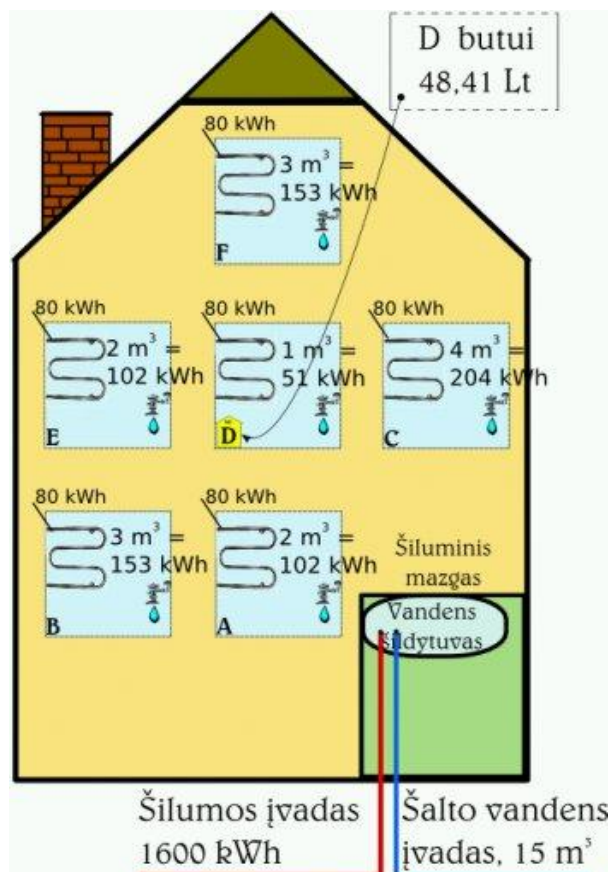
Karšto vandens tiekėjo nėra: gyventojai perka šaltą vandenį po 3,62 už kubinį metrą be PVM, moka po 19,11 ct/kWh be PVM už šilumos energiją, namas

D buto savininkas gaus 50,21 Lt sąskaitą. Šiuo atveju visi gyventojai sąžiningai deklaruavo skaitiklių rodmenis, nuo karšto vandens ruošimo likusi šiluma padalinta po lygiai vonios šildymui ir karšto vandens temperatūros palaikymui. Tačiau realybėje, tokių idealių namų retai pasitaiko. Tad kas nutiks, jeigu atsiras „apsukrių“ kaimynų, mėgstančių gyventi kitų sąskaita.

Sakykim, du viršutinio aukšto buto savininkai nedeklaravo, kad vartojo karštą vandenį. Bet šiluma, sunaudota tiems 5 kub. m karšto vandens paruošti niekur nedingo, tą užfiksavo įvadinis skaitiklis. Kas apmokės? Ir ar nukentės D buto savininkas?

Skaičiuojam sąskaitą šiam butui iš naujo. Sunaudotas 1 kub. m karšto vandens, t. y. 15,02 Lt be PVM. Mokėjimas už vonios šildymą nesikeičia, nes yra fiksuotas normatyvas (80kWh), t. y. 15,29 Lt be PVM. Belieka suskaičiuoti, kiek teks mokėti už temperatūros palaikymą ir ar nepadidės ta suma dėl nesąžiningų kaimynų.

Pasirinkus šį apsirūpinimo karštu vandeniu būdą, karšto vandens tiekėjas šilumos kiekį, suvartotą karštam vandeniui ruošti, privalės apskaičiuoti ne pagal gyventojų



3 paveikslėlis

samdo santechniką skaitiklių priežiūrai ir už tai kiekvienam butui reikia mokėti po 4 litus per mėnesį. Visi butai ir voniose esantys „gyvatukai“ yra vienodo dydžio.

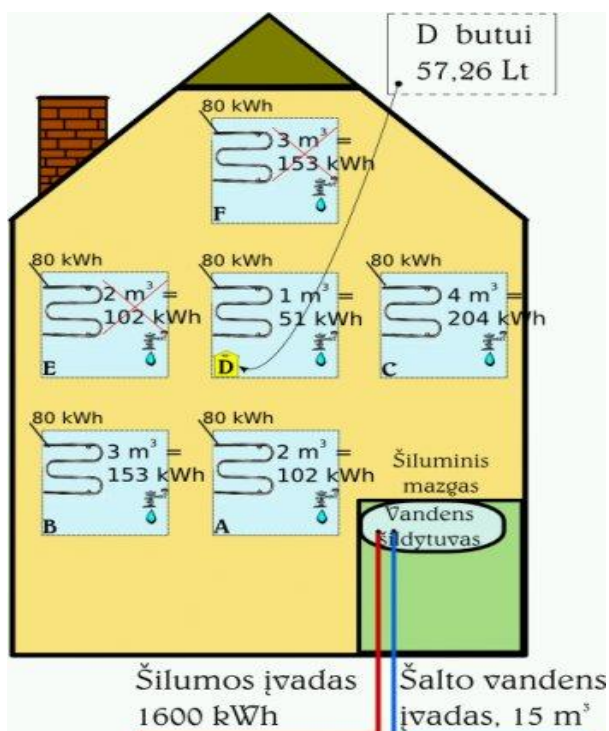
Name, kaip ir ankstesniame pavyzdyje, suvartota 1600 kWh per mėnesį. Gyventojai tie patys, tad ir jų įpročiai nesikeičia. Bėlieka suskaičiuoti, kiek teks mokėti D buto savininkui. Prisiminkim, kad vonios šildymui per mėnesį skiriam 80 kWh, o vieną kubinį metrą karšto vandens paruošti užtenka 51 kWh. Šį kartą visi skaitikliai yra tvarkingi, gyventojai sąžiningi ir laiku deklaravo suvartotą karštą vandenį.

Kokio dydžio sąskaita bus D butui?

Sąskaita buto D savininkui (vasaros metu).

<i>Sąskaita</i>	<i>Kiekis/kaina be PVM</i>	<i>Šuma su PVM</i>
Šaltas vanduo pašildymui	1X3,62	3,95
Šilumos energija karštam vandeniui ruošti	(1X51)X0,1911	10,62
„Gyvatukas“ Šiluma vonios šildymui	80X0,1911	16,67
Šiluma karšto vandens temperatūrai palaikyti	59,17X0,1911	12,33
Atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų aptarnavimo mokestis		4,84
	Iš viso:	48,41 Lt

Pastaba: nuo rugsėjo 1 d. už karštą vandenį ir šilumą taikomas 9 proc. PVM tarifas, o už skaitiklių aptarnavimą – 21 proc. PVM tarifas.



4 paveikslėlis

Tokio dydžio sąskaitą (48,41 Lt) pirmo buto gyventojas gautų, jei visi kaimynai sąžiningai deklaruotų sunaudotą vandenį. Tad atsisakius karšto vandens tiekėjo paslaugų, pavyktų sutaupyti apie 2 litus.

Tačiau pažiūrėkim, kokią sąskaitą gautų D buto savininkas, jei bent du kaimynai nedeklaruotų suvartoto karšto vandens.

Kadangi šilumos tiekėjas šiam namui tiekia tik šilumą, o ne karštą vandenį, tai visa name suvartota šiluma bus paskirstyta gyventojams. Šilumos tiekėjui nėra prievolės tikrinti gyventojų skaitiklių, prižiūrėti deklaravimo sąžiningumą.

Trys sąskaitos eilutės neturi keistis, nes tai yra fiksuoti dydžiai ir nepriklauso nuo aplinkinių veiksnių. Kaip matome 4 paveikslėlyje, du kaimynai deklaravo, kad visai

Kaip matome, sąskaita išaugo dėl suvartoto ir nuslėpto kaimynų karšto vandens kiekio.

nenaudojo karšto vandens, nors skaitikliai rodo ką kita (3 ir 2 kubai). Vadinasi, šilumą karštam vandeniui ruošti priskirsim tik 10 deklaruotų kubų ir tai bus 510 kWh. Vonios pašildymui kaip ir anksčiau teks 480 kWh. Atėmus iš bendro sunaudoto kiekio minėtus dydžius (1600 – 990=610), gausim, kad liko 610 kWh karšto vandens temperatūros palaikymui (610:6=101,7 kWh butui).

<i>Sąskaita</i>	<i>Kiekis/kaina be PVM</i>	<i>Suma su PVM</i>
Šaltas vanduo pašildymui	1X3,62	3,95
Šilumos energija karštam vandeniui ruošti	(1X51)X0,1911	10,62
Šiluma vonios šildymui	30X0,1911	16,67
„Gyva- tukas“ Šiluma karšto vandens temperatūrai palaikyti	101,7 X0,1911	21,18
Atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų aptarnavimo mokestis		4,84
Iš viso:		57,26

Pastaba: nuo rugsėjo 1 d. už karštą vandenį ir šilumą taikomas 9 proc. PVM tarifas, o už skaitiklių aptarnavimą – 21 proc. PVM tarifas.

Kaip matome, sąskaita išaugo dėl suvartoto ir nuslėpto kaimynų karšto vandens kiekio. Nesant karšto vandens tiekėjo, skaitiklio deklaravimo teisingumu turi rūpintis patys gyventojai arba samdyti specialistą, kuris kainuotų. Skaitiklio priežiūros mokestis yra skirtas tik techniniam jo aptarnavimui bei patikrai. Kadangi nėra vieno atsakingo asmens už visą karšto vandens veiklą, tai nėra suinteresuotumo ieškoti sukčiaujančių gyventojų.

Apibendrinus galima daryti išvadą, kad tiek pirmasis, tiek antrasis apsirūpinimo karštu vandeniu būdai yra geri, jei visi kaimynai yra sąžiningi, laiku deklaruoja suvartotą karštą vandenį, skaitikliai yra prižiūrėti ir techniškai tvarkingi. Jais labiausiai ir reikėtų susirūpinti, nes didžiuma apskaitos prietaisų sumontuoti prieš keliolika metų ir niekada netikrinti, todėl gali būti, kad jie veikia neteisingai, tarkim, išnaudojus 5 litrus vandens, skaitiklis rodo tik 2 arba atvirkščiai, o jei dar pasitaiko nesąžiningų kaimynų, sąskaitos skirtumas gali būti ne keli, o net keliasdešimt litų.